

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLOonii

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLOoniiJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 7/2025

POLSKA
to **MY!**

ENCYKLOPEDIA POLSKI:
Ojcowie Niepodległości

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:
Bo jest niezwykła!

WIEM WIĘCEJ O POLSCE:
Na ludowo

PODRÓŻUJĘ W CZASIE:
Wielki, ale ostatni

UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:
Mój tydzień

MOJA MAŁOWANKA:
O Polsce

Cześć!

11 listopada będziemy świętować Narodowe Święto Niepodległości. To z tej okazji spotkamy się z Ojcami Niepodległości. Kim był Józef Piłsudski i dlaczego nazywano go „Dziadkiem”? Komu zwierzak o imieniu „Pies” pilnował dokumentów? Z czego zasłynął Ignacy Jan Paderewski i dlaczego ma swoją gwiazdę w Alei Gwiazd w Hollywood? Poznamy jeszcze jednego wybitnego człowieka – polskiego króla, któremu nie bez powodu nadano przydomek „Wielki”. A na Karcie Sławnych Polaków zagości polska malarka – Aniela Pająkówna.

Odwiedzimy też kilka niezwykłych miejsc w Polsce. Zajrzemy do Zalipia, gdzie ściany domów i ich wnętrza malowane są w kwiatowe wzory. Wybierzemy się do miasta, które leży na 44 wyspach!

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

- s. 4 **ENCYKLOPEDIA POLSKI:**
Ojcowie Niepodległości
- s. 7 **PODRÓŻUJĘ W CZASIE:**
Wielki, ale ostatni
- s. 10 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
Na ludowo
- s. 12 **SPRAWDZAM SIĘ:**
Niesamowita podróż
- s. 14 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
Mój tydzień
- s. 16 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
Złota polska jesień
- s. 18 **POŚMIEJMY SIĘ:**
Żarty i żarciki od naszych czytelników
- s. 19 **ROZGADANE ZWIERZAKI:**
Pogaduchy i śmichy-chichy
- s. 20 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
W warzywnym ogródku
- s. 22 **MOJE MALOWANKI:**
Oto Polska
- s. 24 **POZNAJEMY SIĘ:**
Gościmy u Ani Osipczuk z Żytomierza
- s. 26 **KONKURSY DLA POLONIJNYCH
DZIECI I ICH RODZICÓW:**
Polecamy!
- s. 28 **DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:**
Warto przeczytać!
- s. 29 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:**
Polska jest niezwykła!
- s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Aniela Pająkówna

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców. A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy. **Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej:**

www.pbc.uw.edu.pl

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i opracowanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Pixel-Shot/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/
Wikimedia Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Juliusza Słowackiego 28
05-800 Pruszków

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

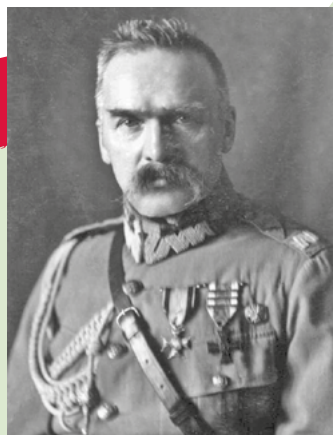
Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI

Już 11 listopada będziemy świętować Narodowe Święto Niepodległości!

To właśnie z tymi osobami powinieneś kojarzyć fakt odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku.

Józef Piłsudski

Żołnierz, polityk, naczelnik państwa, a potem marszałek Polski.

Kasztanka – tak na imię miała klacz marszałka Józefa Piłsudskiego.

W czasach zaborów dowodził I Brygadą Legionów i bił się o niepodległość naszego kraju.

W listopadzie 1918 roku, już po odzyskaniu niepodległości, jako naczelnik państwa rozpoczął proces odbudowy Polski oraz Wojska Polskiego.

Jako naczelny wódz poprowadził wojsko do wojny z Rosją o wschodnią granicę państwa (w 1920 roku). Był jednym z głównych autorów zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej.

W 1920 roku został marszałkiem Polski.

Józef Piłsudski miał dwa psy – pierwszy z nich nazywał się Dorek, drugi został nazwany przez Marszałka po prostu „Pies”. Był wilczurem specjalnie szkolonym do pilnowania dokumentów.

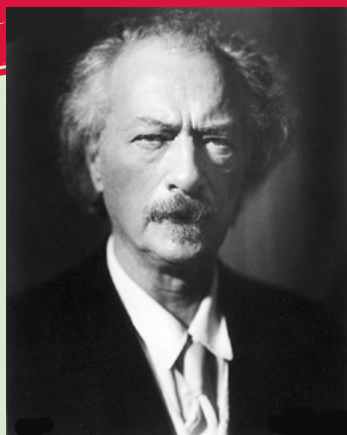

Piłsudski (po lewej stronie, z wąsami i w goglach) i jego Pies (fot. NAC)

Dziadek – to przydomek nadany Józefowi Piłsudskiemu przez jego legionistów i podkomendnych ze względu na jego opiekę i troskę.

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI

Ignacy Jan Paderewski

Wybitny pianista, kompozytor, znany na całym świecie. Muzyk, który został politykiem. Wielki patriota.

Ignacy Jan Paderewski przy fortepianie (fot. NAC)

Wykorzystał swoją międzynarodową sławę i popularność, by walczyć o odrodzenie się Polski. Miał duży wpływ na przekonanie prezydenta USA, by poparł polskie starania o to, żeby nasza ojczyzna odzyskała niepodległość. Pod jego bezpośrednim wpływem prezydent Woodrow Wilson umieścił trzynasty punkt w swoim orędziu, który mówił o konieczności utworzenia niepodległego państwa polskiego. Dlaczego to było takie ważne? Dzięki temu po wielu latach nieistnienia Polski, oficjalnie, w traktacie wersalskim (a był to główny traktat pokojowy kończący I wojnę światową) zapisano utworzenie niepodległego państwa polskiego.

W 1919 roku Ignacy Jan Paderewski został polskim premierem i ministrem spraw zagranicznych.

Paderewski był nie tylko wielkim artystą, ale też człowiekiem, który potrafił wykorzystać swój talent i sławę, by służyć innym. Pomagał potrzebującym, na przykład organizując koncerty i przekazując zarobione pieniądze.

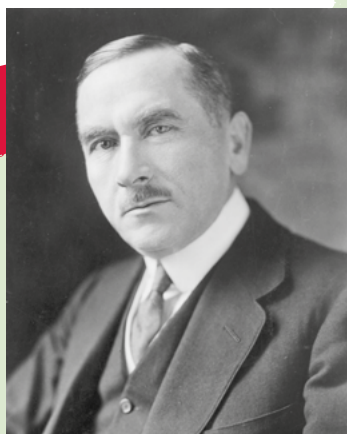
Ignacy Jan Paderewski był fundatorem pomnika z okazji 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem w Krakowie, a podczas jego odświeżenia muzyk wygłosił porrywającą mowę.

Kiedy Paderewski odbył pierwsze tournée po Stanach Zjednoczonych, został okrzyknięty „czarodziejem fortepianu”, „królem pianistów”, „mistrzem”. Cieszył się naprawdę ogromną sławą. Pianista ma nawet swoją gwiazdę na Alei Gwiazd w Hollywood.

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI

**Roman
Dmowski**

Znany polityk. Wraz z Ignacym Janem Paderewskim reprezentował Polskę na konferencji paryskiej w 1919 roku i złożył swój podpis pod traktatem pokojowym, który kończył I wojnę światową. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w 1919 roku, został wybrany posłem. Kilka lat później został ministrem spraw zagranicznych.

ZADANIE DLA CIEBIE

Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Jestem _____,

a ja jestem _____.

Będziemy świętować Narodowe Święto _____.

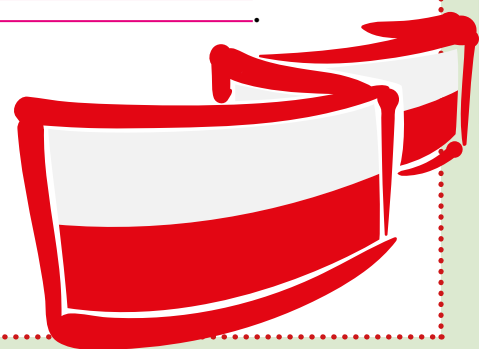
To święto obchodzimy co roku _____ listopada dla upamiętnienia odzyskania

niepodległości przez Polskę w _____ roku, po _____ latach zaborów. Będziemy

śpiewać hymn Polski, czyli „_____ Dąbrowskiego”. Salę

udekorujemy flagami naszego kraju, które są biało-_____.

1918 * NIEPODLEGŁOŚCI
* POLKĄ * 11 * MAZUREK * POLAKIEM
* 123 * CZERWONE

WIELKI, ALE OSTATNI

ROK 2025
1000-LECIE
koronacji
dwóch pierwszych
królów Polski

Władzę po królu Władysławie Łokietku w Królestwie Polskim odziedziczył jego syn Kazimierz (nazwany później Wielkim). Został on koronowany w katedrze wawelskiej.

WIELKI, BO WIELE DLA PAŃSTWA
POLSKIEGO ZROBIŁ, A OSTATNI,
BO NA NIM SKOŃCZYŁA SIĘ
DYNASTIA PIASTÓW.

Grafika Aleksandra Lessera

Zadanie dla ciebie

Wskaż
atrybuty,
które
świadczą
o tym,
że Kazimierz
był królem.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Kazimierza jako jedyne-
go w historii Polski obdarzono
przydomkiem WIELKI!

CZYM SIĘ ZASŁUŻYŁ?

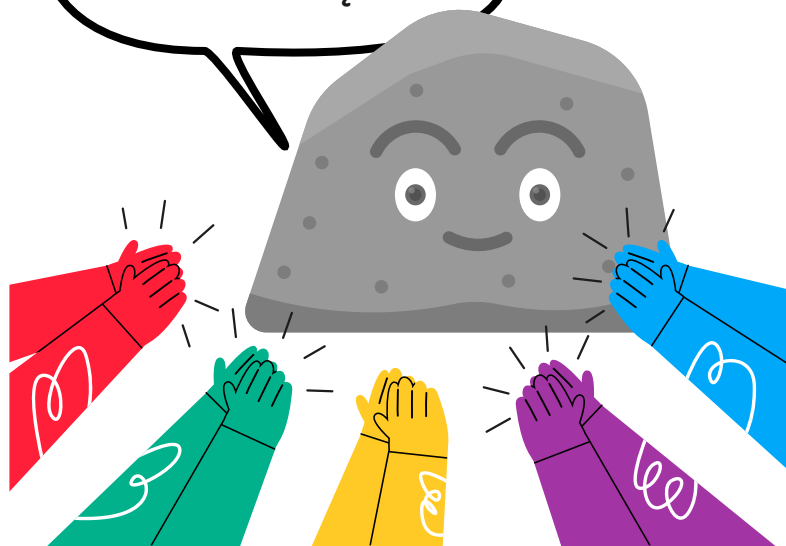
1)

Uporządkował prawa.
Wprowadził różne reformy.
By usprawnić handel, nakazał
nawet bicie własnej srebrnej
monety, tak zwanego grosza
krakowskiego. Ale nie tylko...

Za czasów tego króla założono bardzo dużo wsi i miast. W miastach zbudowano wiele nowych budowli murowanych, jak ratusze, kościoły, domy mieszkalne. Były one bezpieczniejsze niż takie drewniane, które łatwo mogły się zapalić. Dodatkowo wiele miast otoczonych zostało murami obronnymi.

Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną!

Król Kazimierz zadbał też o bezpieczeństwo państwa. Dzięki niemu wybudowano wiele zamków wzdłuż granic Polski i w ważnych dla obrony kraju miejscach.

Zamek w Będzinie – jeden z licznych murowanych zamków wybudowanych za czasów Kazimierza Wielkiego.

Za panowania Kazimierza Wielkiego Polska stała się naprawdę potężnym państwem!

2)

Podporządkował sobie nowe ziemie. Zawarł układ z Litwinami. Negocjował nawet z Krzyżakami.

Jak nam oddasz Pomorze, to się dogadamy...

No dobra. Niech będzie.

Król Kazimierz w przeciwieństwie do ojca, Władysława Łokietka, wolął się dogadywać, niż wojować.

3)

ZAŁOŻYŁ AKADEMIE KRAKOWSKĄ (1364 ROK)

Do tej pory polscy studenci mogli się kształcić jedynie w zagranicznych szkołach, zwanych uniwersytetami. Kazimierz postanowił otworzyć własny uniwersytet w Krakowie.

Przydałyby się jakieś mądre głowy do pomocy! Prawnicy, lekarze, urzędnicy...

Kazimierz III Wielki na portrecie Jana Matejki z cyklu „Poczet królów i książąt polskich”

Zgodnie z wcześniejszym układem tron przypadł Ludwikowi Węgierskiemu (synowi siostry Kazimierza Wielkiego), a potem królem (wcale nie królową!) zostanie jego córka Jadwiga. Ona wyjdzie za mąż za Władysława Jagiełłę i tak władzę w Polsce przejmie dynastia Jagiellonów. Ale o tym w następnych odcinkach...

Dlaczego był ostatni? Bo nie zostawił męskiego potomka, czyli nie było komu zostać królem.

Zadanie dla ciebie

Uzupełnij zdania.

Kazimierz Wielki był ostatnim polskim królem

z dynastii _____.

W 1364 roku król założył w Krakowie

_____.

Kazimierz zastał Polskę

_____.

a zostawił

_____.

Kazimierz Wielki z pocztu królów polskich Marcella Bacciarellego

ODPOWIEDZI:

- 1) korona, berło, jabłko, miecz
- 2) Kazimierz Wielki był ostatnim polskim królem z dynastii Piastów. W 1364 roku król założył w Krakowie Akademię Krakowską. Kazimierz zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.

NA LUDOWO

W Polsce, w różnych jej częściach, różnie budowano domy. Chaty różniły się od siebie konstrukcją dachu, ścian, rozplanowaniem wnętrza i zdobieniami. Co jedna to piękniejsza!

Oryginalne zdobienia można zobaczyć między innymi w okolicach wsi **Zalipie** koło Tarnowa. Ściany domów i ich wnętrza malowane są w kwiatowe wzory.

Urokliwe drewniane niebieskie chaty w **Sierpcu** wchodzą w skład Muzeum Wsi Mazowieckiej.

CIEKAWOSTKA

Kurna chata to chata bez komina. Palenisko (ognisko) znajdowało się najczęściej w środkowej części takiej chaty, a dym uchodził poprzez otwór w dachu. Co ciekawe, wyraz „kurna” nie pochodzi od wyrazu „kura”, ale od prastłowiańskiego słowa „kur” oznaczającego dym.

Chata łowicka charakteryzuje się jaskrawo niebieskimi, barwnie dekorowanymi ścianami oraz bogactwem wzorzystych, papierowych wycinanek, które zdobią ściany i sufity. Do tego malowane skrzynie, stoły czy łóżka, a niekiedy także ozdobne „pajaki” wykonane ze słomek i bibułki, które zwieszają się z sufitu. Wieś **Maurzyce** – to tam można zobaczyć takie chaty.

Jedyne w swoim rodzaju drewniane chaty po dziś dzień możemy oglądać w wielu miejscach w **Zakopanem**. To tak zwany styl zakopiański, którego elementami charakterystycznymi są: zdobienia ryte w drewnie, uskoki i skosy oraz spadziste dachy kryte gontem, często z ozdobnymi kominami.

CO TO ZNACZY?

Dach chaty najczęściej pokryty był strzechą lub gontem.

Strzecha to pokrycie wykonywane ze słomy lub trzciny.

Gont to drewniany materiał do wykonywania dachów. Takie specjalne deseczki, które wsuwa się jedna w drugą.

Niesamowita podróż

Zabieramy Was na wycieczkę po polskich miastach.

Przeczytaj opisy, a potem wpisz na mapie nazwy miast pod odpowiednimi ilustracjami.

Latarnia morska w Świnoujściu jest najwyższa na polskim wybrzeżu Morza Bałtyckiego.

Ruchome wydmy znajdujące się na terenie Słowińskiego Parku Narodowego to niewątpliwie wizytówka Łeby.

Symbolami Poznania są przede wszystkim poznańskie koziołki, które trykają się na wieży ratusza o godzinie 12:00.

Bolesławiec słynie przede wszystkim ze swojej unikatowej, ręcznie zdobionej ceramiki, znanej na całym świecie z charakterystycznych niebiesko-białych wzorów.

Symbolami Wrocławia są krasnale, które umieszczono w różnych zakątkach miasta, oraz Hala Stulecia.

Okrągła wieża o nazwie Wieża Piastowska to historyczna perełka Opola.

Spodek to hala widowiskowo-sportowa w Katowicach, jeden z najbardziej znanych symboli miasta. Swoją nazwę zawdzięcza spodkowi – talerzykowi, który służy jako podstawka pod filiżankę lub szklankę, który przypomina kształtem.

Najważniejszym i najcenniejszym zabytkiem kościoła Mariackiego w Krakowie jest ołtarz główny, arcydzieło Wita Stwosza.

Z wielu miejsc w Zakopanem widać krzyż na górze Giewont. Jest to bardzo charakterystyczny i rozpoznawalny symbol miasta.

Żuraw to zabytkowy dźwig portowy i jedna z bram wodnych Gdańska, mieści się nad rzeką Motławą.

W Toruniu można zwiedzić Dom Mikołaja Kopernika, miejsce pamięci wielkiego astronoma, oraz spróbować legendarnych toruńskich pierników.

Łódź jest znana jako filmowe centrum Polski.

Łowicz słynie z bogatej kultury ludowej, charakterystycznych, kolorowych strojów łowickich i wycinanek.

Zamek w Rzeszowie oraz Letni Pałac Lubomirskich to najważniejsze zabytki tego miasta.

Wieża Trynitarzka w Lublinie to wieża-dzwonnica. Po pokonaniu ponad 200 schodów z tarasu na wysokości 40 metrów można podziwiać rozległą panoramę miasta.

Stolicą Polski jest Warszawa. Z tarasu widokowego w Pałacu Kultury i Nauki, który umiejscowiony jest na trzydziestym piętrze, rozciąga się wspaniały widok.

W centrum Białegostoku znajduje się Rynek Kościuszki z ratuszem, który wyróżnia wysoka wieża z zegarem.

Mazurskie jeziora zachęcają do aktywnego wypoczynku. Olsztyn nazywany jest stolicą Warmii i Mazur.

ODPOWIEDZI:

Zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

1.2.3.
Start!

MÓJ TYDZIEŃ

PONIEDZIAŁEK

WTOREK

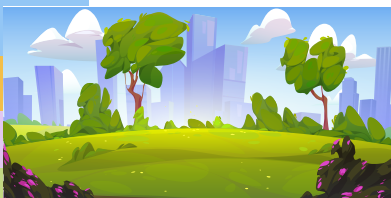
ŚRODA

CZWARTEK

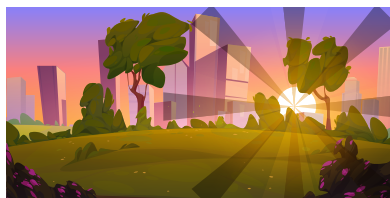
PIĄTEK

SOBOTA

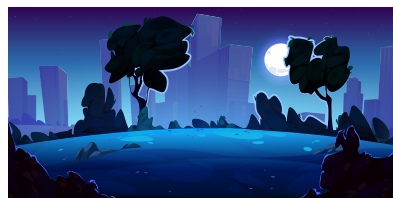
NIEDZIELA

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

MONIKA CHODZI DO TRZECIEJ KLASY.

W **PONIEDZIAŁEK** RANO IDZIE DO
SZKOŁY I MA 4 LEKCJE.

WE **WTOREK** PO POŁUDNIU MA LEKCJĘ
JĘZYKA ANGIELSKIEGO.

W **ŚRODĘ** MONIKA IDZIE NA BASEN.

W **CZWARTEK** PO SZKOLE
DZIEWCZYNIKA SPOTYKA SIĘ
Z ANIĄ I IDĄ RAZEM DO PARKU.

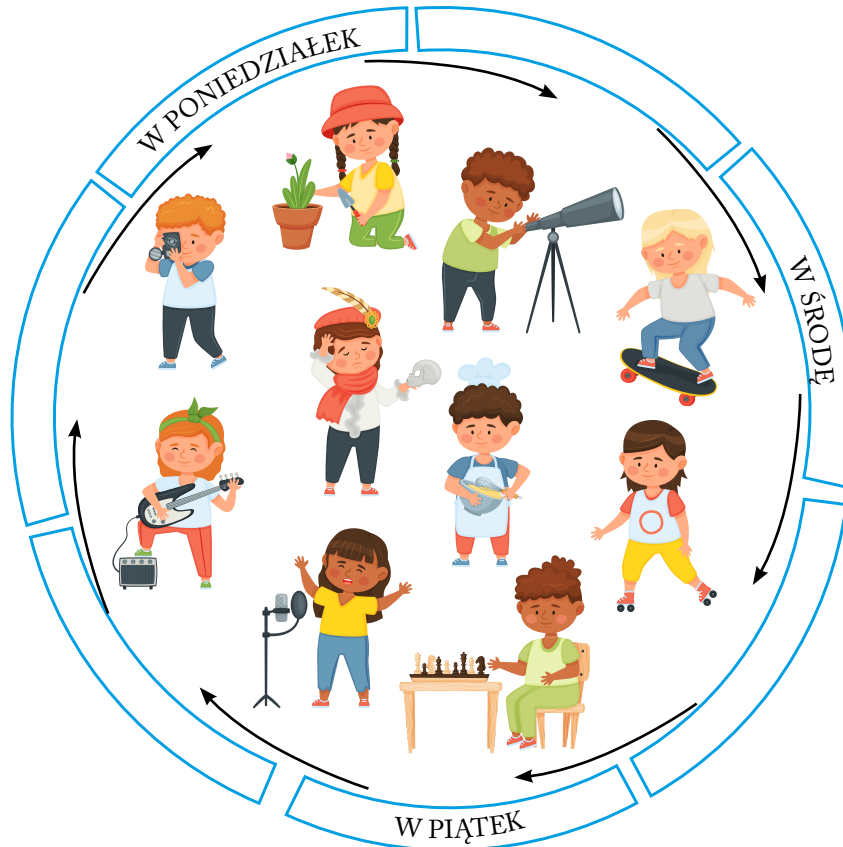
W **PIĄTEK** MONIKA MA DUŻO
LEKCJI, A WIECZOREM OGLĄDA
TELEWIZJĘ.

W **SOBOTĘ** I W **NIEDZIELĘ** MONIKA
ODPOCZYWA. IDZIE NA SPACER Z PSEM,
GRA W GRY KOMPUTEROWE I ODRABIA
LEKCJE.

ZADANIA DLA CIEBIE

1. Uzupełnij.

2. Napisz, co robisz w tym tygodniu.

W **PONIEDZIAŁEK** RANO _____.

WE **WTOREK** PO POŁUDNIU _____.

W **ŚRODĘ** WIECZOREM _____.

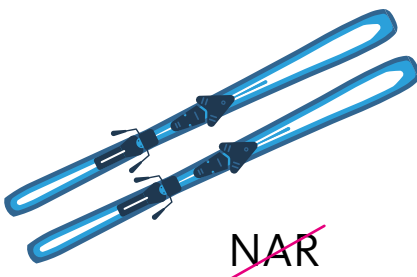
W **CZWARTEK** _____.

W **PIĄTEK** _____.

W **SOBOTĘ** _____.

W **NIEDZIELĘ** _____.

3. Rozwiąż rebus.

~~NAR~~

+

~~CKO~~

+

Przygotowała: Anna Sikora

fot. CoolFinger, Marina_Popmarleo, klyaksun, Your Local Llamacorn, Frogella, bsco3D, Myroshnichenko Violetta, Colorfuel Studio/Shutterstock.com

ZŁOTA POLSKA JESIEŃ

To taki czas w Polsce, kiedy jest ciepło, słonecznie, kiedy liście zmieniają barwę na pomarańczową, żółtą, złotą... Złoto jest dookoła, dlatego kolor ten zagościł również w powiedzonkach.

KTOŚ MA ZŁOTE SERCE

- Moja mama ma złote serce...
- powiedziała Dominika do koleżanki.
- Ojej, twoja mama jest poważnie chora? Co jej się stało z sercem? Na pewno bardzo się martwisz...
- Zupełnie nie – odpowiedziała spokojnie Dominika.

- Jak to? – spytała Zuzia.
- Moja mama ma złote serce, czyli zawsze wszystkim pomaga. To tylko takie powiedzonko, a fachowo mówiąc: frazeologizm – tłumaczyła Dominika.
- Teraz już wszystko rozumiem
- odpowiedziała z uśmiechem koleżanka.

Ktoś ma złote serce = ktoś jest dobry, wrażliwy, chętnie udziela pomocy innym.

ZŁOTA RĄCZKA

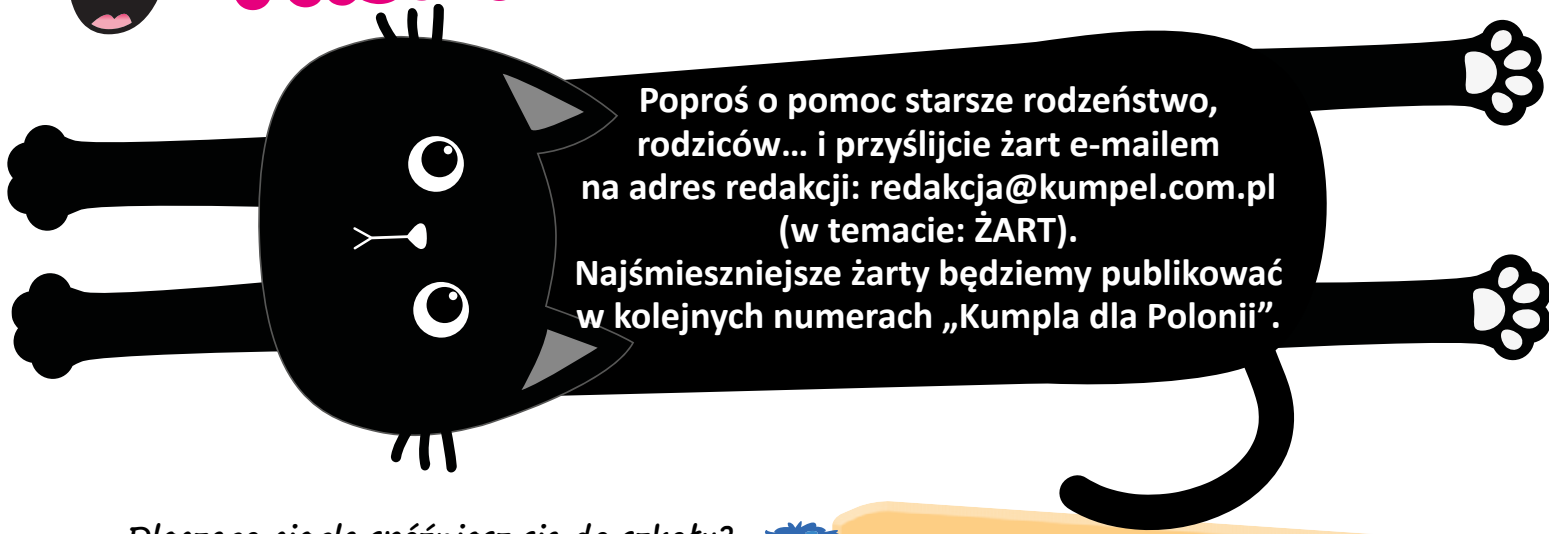
- Mój tata to złota ręczka – pochwalił się Kuba.
- Ale jak to? Twój tata ma rękę ze złota?! Wow!
- Nie, nie o to chodzi. Mój tata umie zrobić w domu wszystko: pomalować ściany, złożyć meble, naprawić pralkę, a o kimś takim mówi się, że to złota ręczka.
- Masz supertatę! – stwierdził Igor.
- Oj, tak. Jest bezcenny! – dodała ze śmiechem mama Kuby.

**Złota ręczka = ktoś, kto
umie wykonać wiele prac
fizycznych, remontowych
i rzemieślniczych.**

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

Poproś o pomoc starsze rodzeństwo,
rodziców... i przyślijcie żart e-mailem
na adres redakcji: redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).
Najśmieszniejsze żarty będziemy publikować
w kolejnych numerach „Kumpla dla Polonii”.

- Dlaczego ciągle spóźniasz się do szkoły?
 - pyta nauczycielka ucznia.
 - Bo nie mogę się obudzić na czas...
 - Nie masz budzika?
 - Mam, ale on dzwoni wtedy, gdy śpię.

POŁAM JĘZYK!

LOJALNA JOLA, JOLA LOJALNA.

Mama pyta syna:

- Dlaczego masz mokre włosy?
- Bo całowałem rybki na dobranoc!

Tata mówi do Stasia:

- Pomaluj okna!

Po godzinie Staś przychodzi i pyta tatę:

- A ramy od okien też mam pomalować?

POŁAM JĘZYK!

A CÓŻ, ŻE CESARZ ZE SZWECJI?

Pogromca lwów podchodzi
do nauczycielki i mówi:

- Pani to ma ciężką pracę.

POGADUCHY I ŚMICHY-CHICHY

Jaka jest
ulubiona gra
psów i kotów?

PCHEŁKI.

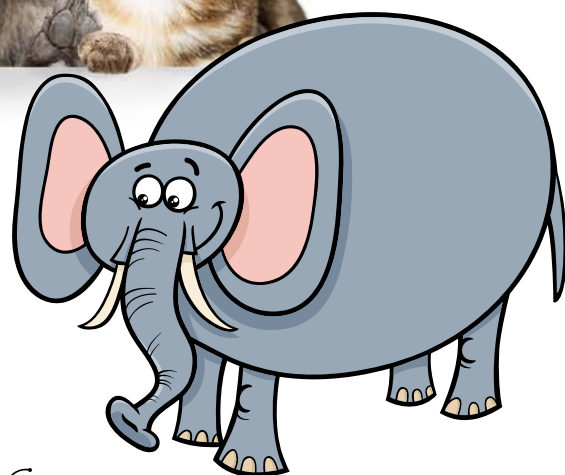
Dlaczego ptaki
odlatują
do ciepłych
krajów?

Bo nie mają
pieniędzy na
bilet lotniczy.

Mamo,
to ty?

I jak ci poszło
latanie?

Chyba dobrze.
Wszyscy
klaskali!

SŁONIU, SCHOWAJ SIĘ
ZA MNĄ! JA SIĘ MNIEJ
RZUCAM W OCZY.

Jak pływają
owady?

Motylkiem.

A ptązy?

Oczywiście,
że żabką.

WARZYWA

KALAFIOR

RZODKIEWKA

PAPRYKA

Papryka, zwłaszcza czerwona i żółta, ma kilka razy więcej witaminy C niż pomarańcza czy cytryna.

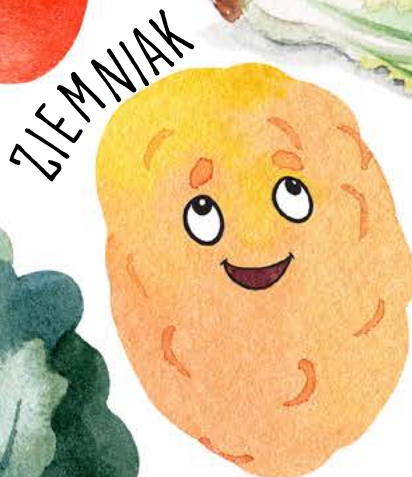
DYNIA

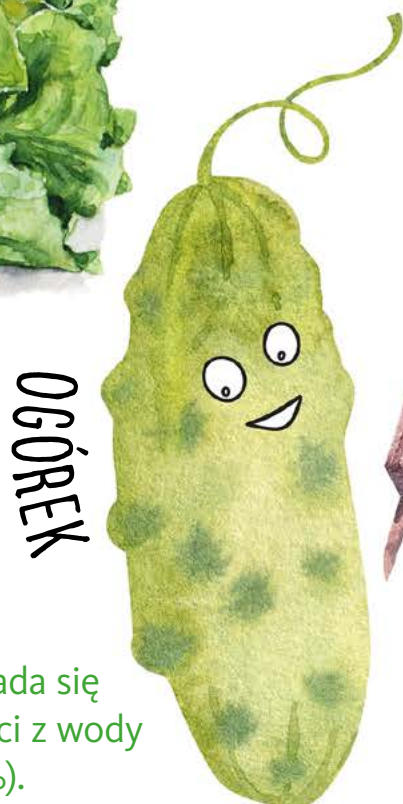
SALATA

KAPUSTA

ZIEMNIAK

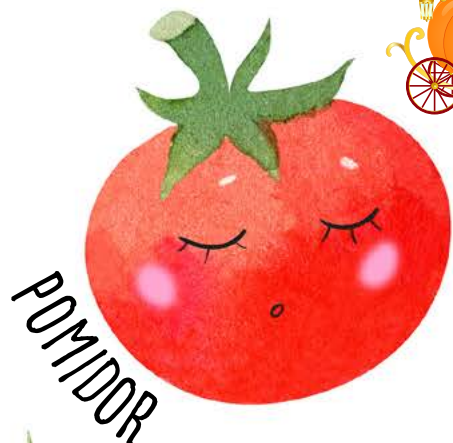

OGÓREK

Ogórek składa się w większości z wody (nawet 96%).

UWAGA!

Warzywa lubią nawet bohaterowie bajek. Dziadek zasadził rzepkę. Królik Bugs uwielbia marchewkę i zawsze ją ma przy sobie. Marynarz Popeye jest tak silny dzięki szpinakowi! A Kopciuszek pojechał na bal w karocy wyczarowanej przez Dobrą Wróżkę z dyni.

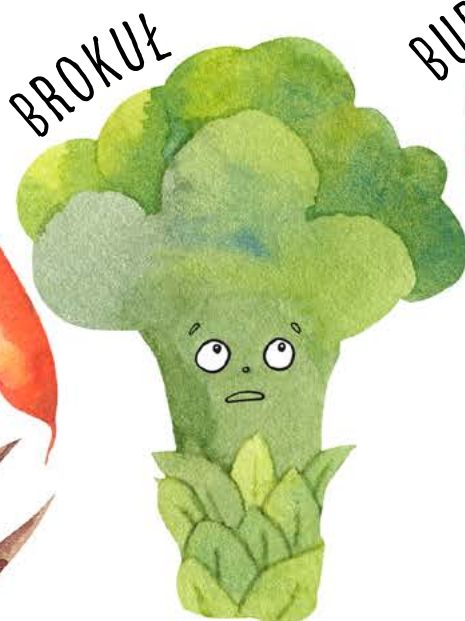

POMIDOR

Są pomidory czerwone, żółte, pomarańczowe, ale i fioletowe, różowe, białe, a nawet czarne.

MARCHEWKA

BROKUŁ

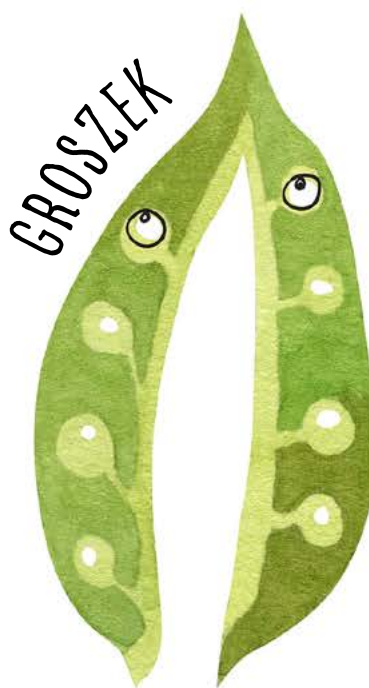
BURAK

CEBULA

KUKURYDZA

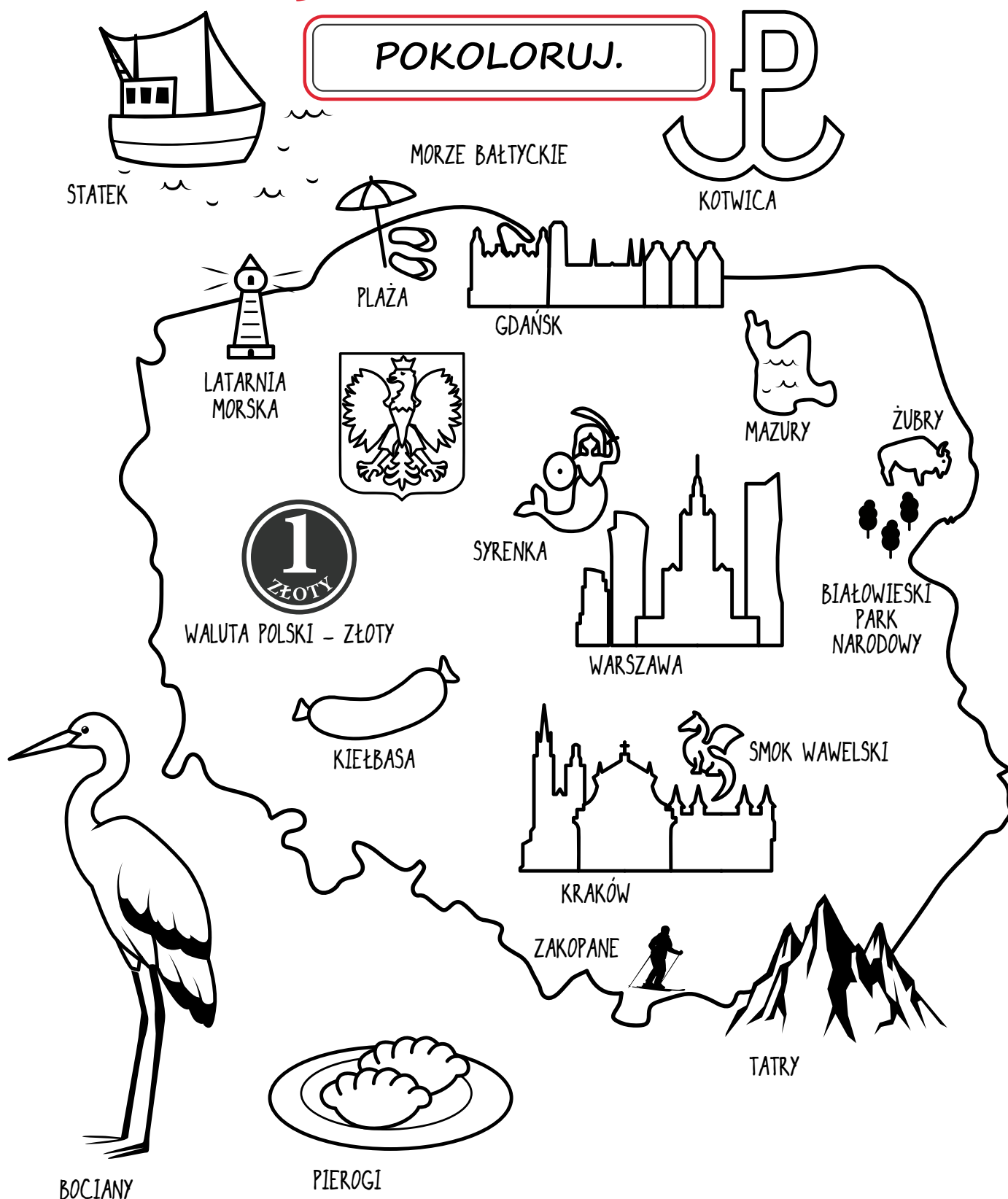
GROSZEK

PIETRUSZKA

OTO POLSKA

POKOLORUJ.

BOCIANY

PIEROGI

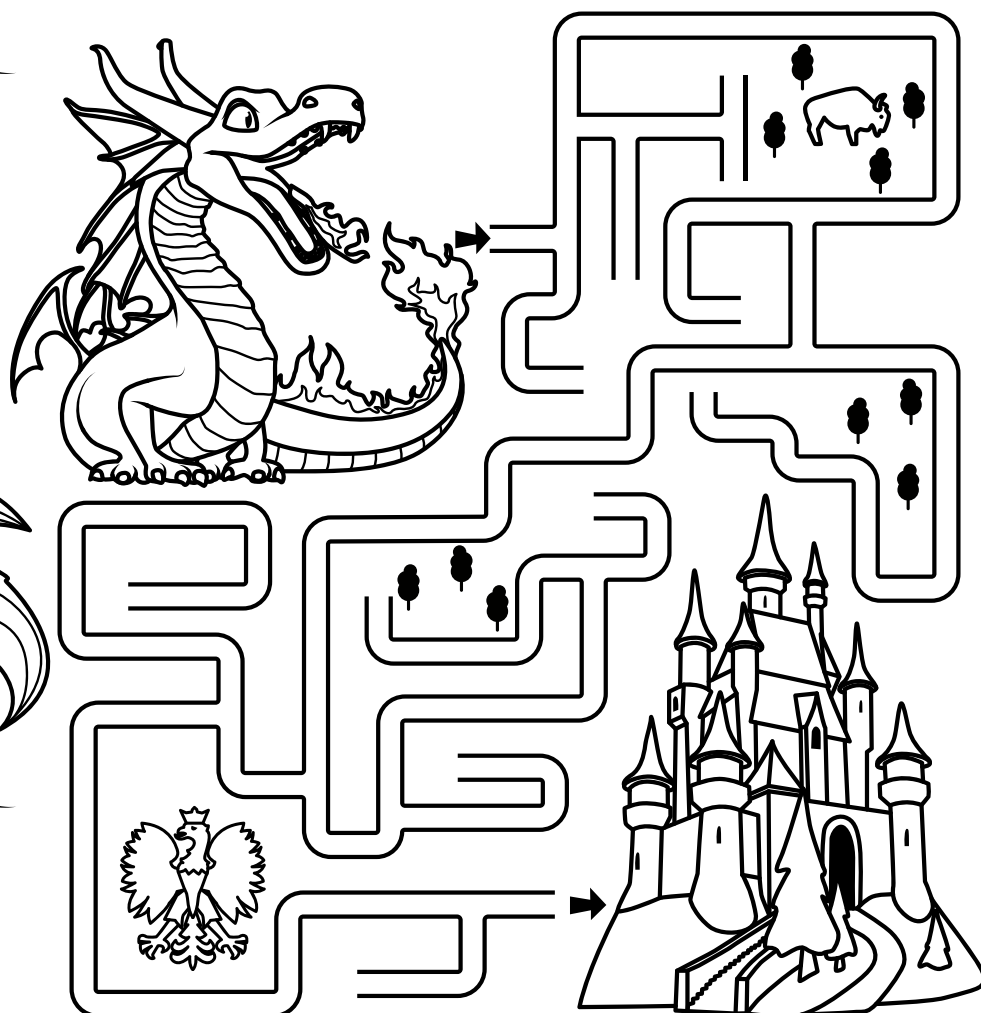
ZNAJDŹ 7 RÓŻNIC.

POLICZ NA TEJ I SĄSIEDNIEJ STRONIE.

POMÓŻ ZNALEŹĆ
DROGĘ DO ZAMKU.

Mam w sercu Polskę

„Muzyka i śpiew przypominają mi Polskę i to, jak bardzo ją pokochałam”

– napisała Anna Osipczuk, która zajęła I miejsce w konkursie „Kumpla dla Polonii”.

Jestem Anna Osipczuk i mam 8 lat. Uczę się w Polskiej Sobotnio-Niedzielnej Szkole im. Ignacego Jana Paderewskiego przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie w Żytomierzu.

Moje życie bardzo się zmieniło w 2022 roku, kiedy wybuchła wojna w Ukrainie. Ten czas był bardzo trudny dla mnie i mojej rodziny. Kiedy zaczęła się

wojna w Ukrainie, musieliśmy opuścić Żytomierz i wyjechać do Polski, żeby być bezpieczni. Przyjechaliśmy do Strzałkowa, gdzie ludzie byli dla nas mili i pomocni. Bałam się i byłam smutna, bo zostawiłam przyjaciół, dom i wszystko, co było mi znane. W Polsce było mi ciężko, ale życzliwość ludzi pocieszała mnie.

Wkrótce zaczęłam chodzić do polskiej szkoły. Na początku było mi trudno, bo nie znałam dobrze języka, ale nauczyciele i uczniowie byli bardzo pomocni. Odkryłam polskie tradycje, potrawy i kulturę – były dla mnie trochę znane, bo kontynuujemy je w domu. Każde święto sprawiało, że czułam się częścią tej wspólnoty.

Po dwóch latach wróciliśmy do Żytomierza. Było mi ciężko rozstać się z nowymi przyjaciółmi i szkołą w Strzałkowie, bo czułam się tam jak w domu. Ale cieszyłam się, że wróciłam do mojej rodziny i mojego miasta. Teraz znów chodzę do polskiej szkoły w Żytomierzu i czuję się związana z Polską jeszcze bardziej.

Tęsknię za Polską, za przyjaciółmi. Tęsknię za lekcjami, na których uczyliśmy się piosenek i graliśmy na pianinie – to pani Danuta Gościńska ze Słupcy nauczyła mnie grać. Muzyka i śpiew przypominają mi Polskę i to, jak bardzo ją pokochałam.

Przed powrotem do domu moi szkolni koledzy przygotowali dla mnie prezenty i kartki, które teraz często przeglądam, przypominając sobie miłe chwile. Utrzymuję z nimi kontakt przez Internet i pocztę. Te relacje są dla mnie ważne i pomagają mi czuć się częścią wspólnoty.

Czuję się Polką, bo wychowałam się w atmosferze polskich wartości i tradycji. W domu słucham opowieści o Polsce i o moich przodkach, czytam książki o Polsce. Polska jest częścią mojej tożsamości, a ja jestem dumna, że mogę o niej mówić i ją czuć.

Pomimo że życie w nowym kraju było wyzwaniem, nauczyłam się, co to znaczy być Polką. Wspomnienia z Polski, nauka w polskiej szkole – to zostanie we mnie na zawsze. Ten czas będę pamiętać zawsze. Polska dała mi bezpieczeństwo, miłość i piękne wspomnienia, które są częścią mnie.

Obchodzony jest w każdy trzeci weekend października. Pomysłodawcą i organizatorem dnia polskiego języka jest DSNY Foundation.

Jak co roku na stronie organizatora można znaleźć wiele propozycji, jak celebrować święto w swoim środowisku. „Co to za piosenka!” – muzyczna zabawa dla młodzieży i dorosłych, kalambury „Polskie przysłowia – w realu”, gra „Z pokolenia na pokolenie”, a także „Polski Teleport – pomyliłeś czas i miejsce!” – świetna zabawa językowa i kulturowa, która daje polonijnej młodzieży okazję do ćwiczenia języka polskiego w zabawny, kreatywny sposób, przez role-playing i improwizację – to tylko wybrane propozycje. Dostępne są również gotowe materiały do pobrania, między innymi scenariusze, materiały graficzne i video. Korzystajcie i świętujcie Polonijny Dzień Dwujęzyczności!

Zapraszamy na stronę organizatora:
www.PolishBilingualDay.com

„Navigare necesse est (...)”

– konkurs literacki z okazji

XI Polonijnego Dnia Dwujęzyczności

Puśćcie wodze fantazji, przywołajcie wspomnienia lub marzenia. Jakie znaczenie ma dla Was sentencja: *Navigare necesse est...* (*Żeglowanie jest koniecznością...*)? A może opiszecie jakąś prawdziwą wyprawę żagłową? Piękną lub niebezpieczną? Swoją albo zasłyszaną? I napiszcie, czy lubicie żeglować!

Co trzeba zrobić? Można przygotować w języku polskim jeden lub dwa wiersze (forma dowolna, jednak długość żadnego z wierszy nie powinna przekraczać 20 wersów) lub prozę (nie więcej niż półtorej strony wydruku komputerowego).

Ostateczny termin nadsyłania prac to

15 października 2025 roku na adres:

redakcja@dobraszkolanowyjork.com.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone 18–19 października 2025 roku podczas świętowania Polonijnego Dnia Dwujęzyczności.

Masz 10–16 lat i kochasz muzykę? **Zaśpiewaj, zagraj albo stwórz własny utwór o Polsce.** Do wyboru aż 5 kategorii: własna piosenka o Polsce, wykonanie (cover) tradycyjnej piosenki o Polsce, remiks, gra na instrumencie, śpiew. Uczestnicy mogą zgłaszać się indywidualnie lub w zespołach. Aby wziąć udział, należy wypełnić formularz zgłoszeniowy i przesłać swoje nagranie do **20 października 2025 roku**.

Formularz zgłoszeniowy i regulamin konkursu:

<https://lajkonik-freiburg.de/pl/konkurs-melodia-emigranta>

V Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny „Żywa okładka”

Serdecznie zapraszamy dzieci i młodzież polonijną do udziału w V edycji Międzynarodowego Konkursu Fotograficznego „Żywa okładka” organizowanego przez Szkołę Podstawową im. K. Makuszyńskiego w Piekelniku.

W poprzednich edycjach w konkursie wzięło udział prawie 250 uczniów z Polski, ze Stanów Zjednoczonych, z Hiszpanii, Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Islandii, Irlandii, Litwy, Ukrainy, Obwodu Kaliningradzkiego oraz Kazachstanu.

Zadanie konkursowe: wymyśl i stwórz autorską okładkę wybranej książki Kornela Makuszyńskiego. Przygotuj jej wizualizację 3D, uwiecznij ją na fotografii, a następnie zamieść na niej za pomocą dostępnego progra-

Regulamin konkursu: <https://www.facebook.com/photo?fbid=1207128077890708&set=pcb.1207129221223927>

mu do obróbki zdjęć tytuł oraz autora. Ważne jest, by tworząc okładkę, nie sugerować się istniejącymi już okładkami, nie kopiować ich elementów, ale by w nawiązaniu do treści książki, własnych przemyśleń, skojarzeń, stworzyć okładkę jak najbardziej oryginalną i niepowtarzalną.

Prace należy przysyłać do **10 grudnia 2025 roku** na adres e-mail:

piekelnik.konkurs@gmail.com (nazwa przesyłanego pliku powinna zawierać imię i nazwisko autora).

Z OKAZJI Dnia Edukacji Narodowej

mamy dla Was specjalny konkurs.

NASZA SZKOŁA JEST SUPER!

– tak brzmi jego temat.

Napisz, za co lubisz swoją szkołę? Jaka ona jest? Co ją wyróżnia? Jak zmieniło się Twoje życie dzięki niej? Dlaczego jest dla Ciebie ważna? Opisz również szkolną akcję, najciekawsze wydarzenie w Twojej Szkole w 2025 roku. Opowiedz nam, co ciekawego się u Was działo. Do tekstu dołącz od 3 do 5 zdjęć.

Forma: opis (ok. 1500 znaków) plus 3–5 zdjęć

Termin: do 10 listopada 2025 roku.

Zgłoszenie konkursowe należy przesać drogą mailową na adres:

redakcja@kumpel.com.pl lub cogito@cogito.com.pl (w temacie: NASZA SZKOŁA).

Spośród nadesłanych zgłoszeń wybierzemy najciekawsze, które nagrodzimy książkami i grami oraz publikacją na łamach e-magazynów „Kumpel dla Polonii” lub „Cogito dla Polonii”.

Regulamin konkursu na stronie: bractwogutenberg.pl.

Seria „Nieźła historia!”

Tekst: Agnieszka Jankowiak-Maik,

Boguś Janiszewski

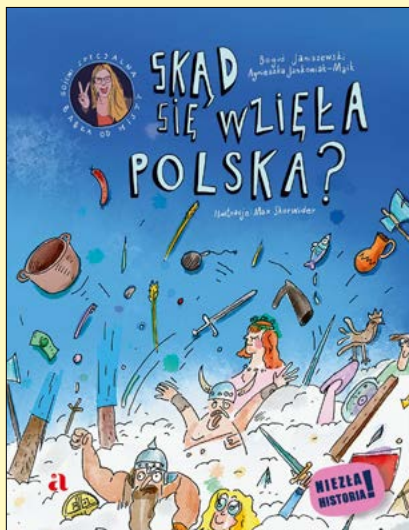
Ilustracje: Max Skorwider

Wydawnictwo Agora dla dzieci

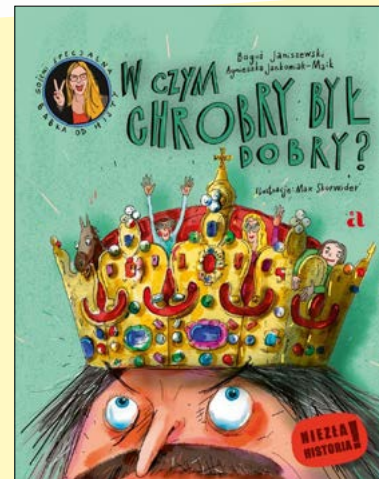
Dr Agnieszka Jankowiak-Maik, Boguś Janiszewski oraz Max Skorwider to trio specjalistów od przeżabawnych lekcji historii. „Co? Naprawdę?”, „O! Ciekawe!” i „Ha, ha, ha!” – te trzy myśli będą krążyć po twojej głowie podczas czytania i podziwiania świetnych ilustracji!

TO JEST DOPIERO
NIEŻŁA HISTORIA!

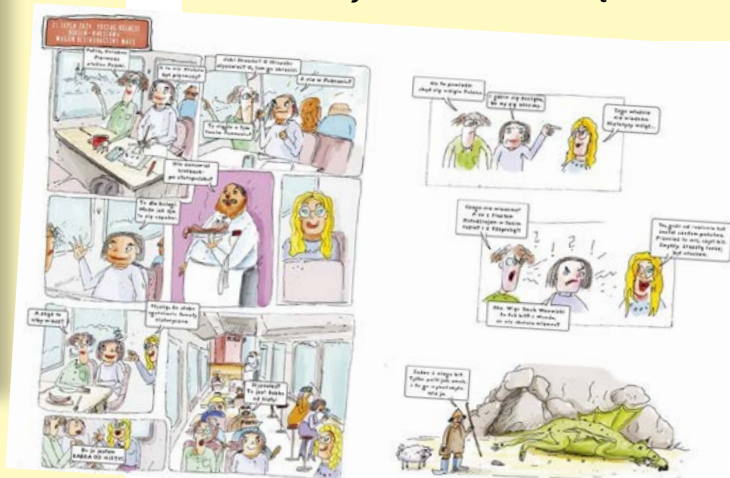
Opowieści o historii Polski: dowcipne i z pazurem. W dodatku w komiksowej formie!

Skąd się wzięła Polska?
Jak ochrzcić całe państwo?
Komu Mieszko podarował
żywego wielbłąda?
Czy anonimowym francuskim kronikarzom
można wierzyć na słowo?

Co robił Polak na czeskim tronie?
Ile kosztuje porządna relikwia?
Co się wyprawiało na Łysej Górze?
No i czy Chrobry był dobry,
a jeśli tak, to w czym?
Jak wyglądała wyboista i kręta droga
do koronacji pierwszego króla Polski,
o której nie dowiecie się w szkole?

W tych książkach znajdziecie odpowiedzi na te pytania i wiele innych, równie zaskakujących.

POLSKA JEST NIEZWYKŁA!

Czy wiesz, że w Polsce jest pustynia, miasto położone na wyspach, góra, która ma kształt rycerza, a także skała wyglądająca jak maczuga.

Gdzie śpi rycerz?

Każdy, kto choć raz odwiedził Zakopane i Tatry, to wie. Chodzi o Giewont, górę, która z daleka wygląda rzeczywiście jak śpiący rycerz. Ma ona wysokość 1895 metrów nad poziomem morza. W jednej z legend mówi się, że w jaskini pod Giewontem śpią rycerze. I obudzą się, gdy Polska znajdzie się w zagrożeniu.

Co to za maczuga?

Na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego, w pobliżu zamku w Pieskowej Skale, można zobaczyć taką niezwykłą skałę. Wygląda jak maczuga porzucona przez Herkulesa, mitologicznego herosa. Stąd też nazwa tej skały – Maczuga Herkulesa. Wysokość samej maczugi wynosi około 25 metrów. Maczuga Herkulesa jest jedną z najbardziej znanych skał w Polsce.

Pustynia w Polsce?

Jest. Pewnie niektórzy mocno się zdziwią, ale to prawda! Nie jest tak wielka jak Sahara, ale jest i ma powierzchnię około 30 kilometrów kwadratowych. To Pustynia Błędowska. Znajduje się niedaleko Olkusza.

Miasto na 44 wyspach?

Tak, też jest takie w naszym kraju. To Świnoujście. Jedyne w Polsce miasto położone na 3 dużych wyspach: Uznam, Wolin, Karsibór, oraz na kilkudziesięciu mniejszych wyspach i wysepkach (łącznie jest ich 44). Te trzy największe są zamieszkane. W Świnoujściu jest port morski i oczywiście kąpielisko. Obecnie świnoujska plaża w najszerszym odcinku ma nawet 200 metrów, dzięki czemu jest najszerszą plażą w Polsce.

ANIELA PAJĄKÓWNA

Żyła w latach: 1864–1912

**ZNANA POLSKA
MALARKA.**

Pochodziła z ubogiej rodziny, ale dzięki pomocy pracodawców jej ojca mogła studiować, najpierw w Krakowie, a potem w Paryżu czy w Monachium. Państwo Pawlikowscy dostrzegli talent plastyczny Anieli i postanowili zainwestować w jej edukację. Po zakończeniu nauki Pająkówna wróciła do kraju i stworzyła własną galerię. Jej obrazy pojawiały się na wystawach w Polsce i za granicą – a było to wielkim osiągnięciem, bo w tamtych czasach kobietom-malarkom było niezwykle trudno. Z czasem jednak sytuacja Anieli Pająkówny się pogorszyła, dlatego wyjechała z kraju z córką Stasią. Ostatecznie zamieszkała w Paryżu. Tam zmarła na zapalenie płuc. Miała tylko 48 lat.

Malarka często tworzyła portrety, również na zamówienie.

„Autoportret z córką”

Autoportret to dzieło, na którym artysta przedstawia samego siebie. Na tym obrazie Aniela Pająkówna jest z córką Stasią, którą sama wychowywała. Stanisława Przybyszewska została później znaną pisarką.

„Portret Zofii ze Szweykowskich Rittnerowej”

„Portret kobiety z kotem”